

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Президентыр къэлэ паркым щылагъ

Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхьаклуцынэ Аслъан гъэцэклэжынкхэр зэрэшыллэрэ къэлэ паркым тыгъуасэ щылагъ. Непэрэ мафэхэм яхъулэу мыщ лофшлэнхэр зэрэщылъыкыуатэхэрэм, гъэхъагъэу, щыклагъэу щылэхэм зашигъэгъозагъ. Пащэм игъусагъэх АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат, муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыекъуапэ» иадминистрацияе ипашэу Михаил Черниченкэр.

Паркым изэтегъэпсыхъан епхыгъэ Иофыгъо шъхьалэхэр джырэ лъэхъан псэолтэшлэхэм игъэклотыгъэу зэшлуахы. Ахэм апэлухъашт ахыщэр икыу фэди-зэу алэклагъахъ. Псыр, гъэстыныпхъэ шхъуантлэр объектэу ашыштхэм аращэллагъ, аттракционыклэхэр паркым кыдагъэуцагъэх. Зыгъэпсэфыплэ чыплагъэхэр, шаплэхэр, ныбжыкыкхэм апае «Киносити» зыфилорэ объектыр, фонтаныр, нэмык! гъэшлэгъоныбэ шлэхэу цыфхэм альэгъушт.

Джырэ лъэхъан лъэсгъогу-

хэм плиткэхэр атыралъхъэ. Ар псэолтэшлэхэм зэрагъэцэклэрэм Президентым зыщигъэгъозагъ, ахэм гушыгъэу афэхъугъ. Зыщимыгъэрэзэгъэ чыплэхэм республикэм ипашэ къащыуцугъ, ахэр охътэ клэкым дэгъэзыжыгъэнхэ зэрэфаем аналэ тыраригъэдзагъ.

Паркым изэтегъэпсыхъан цыфхэмкхэ мэхъанэшхо илэу зэрэщытыр республикэм ипашэ пчъагъэрэ кыыхигъэщыгъ, гъэцэклэжынкхэр ащ зэрэщылъыкыуатэхэрэм еж ышъхъэклэ ыналэ тырегъэты.

Президентыр къалэу Мыекъуапэ хэхъэрэ псэуплэу Веселый зыфилорэми еблэгъагъ. Гъэстыныпхъэ шхъуантлэр псэуплэм ещлэлэгъэным фэшл 2009-рэ илъэсым рагъэжыгъэгъэ Иофшлэнхэр непэ ыклэм фэклагъэх. Зэкхэмкхэ псэуплэм нэбгырэ шыхым нахыбэ дэс. Веселэм ращлэлэгъэ гъэстыныпхъэ рыкыуапэхэм ягъэпсын федеральнэ зык! программэу «2012-рэ илъэсым нэс къуаджэхэм ясоциальнэ зегъэушъомбгъун» зыфилорэмкхэ зэшлуахыгъ. Феде-

ральнэ, республикэ ыкли муниципальнэ бюджетым къарыкыгъэ мылькыу сомэ миллиониб-лым нахыбэ ащ пэлухъагъ. Муниципальнэ гъэпсыклэ зилэ къалэу Мыекъуапэ ыкли ащ хэхъэрэ псэуплэхэм адэхэм непэрэ мафэм ехъулэу зэк! плэми хъунэу гъэстыныпхъэ шхъуантлэр алэклагъэхъагъ. Ащ ехъулэу, непэ зимэфэкл-хэм, Тхьаклуцынэ Аслъан афэгъушлуагъ.

(Тикорр.).

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

ТХЪАКЛУЦЫНЭ Аслъан:

«Краир тигъусэу лъэмыджыр зыпкэ идгъэуцожьышт»

Жъоныгъуакіэм и 20-м, щэджэгъоужым, федеральнэ гъогу М-4 «Дон» зыфилоу анахь машинабэ зэрэклорэм илахъэу Теуцожь районымкхэ къуаджэу Тыгъургъой дэж лъэмыджэу телъыр зэхъуагъ (икыхъагъэкхэ метр 24-рэ, ишъомбгъуагъэкхэ метри 4 хъоу кыхъыгъ).

Зы нэбгыри, зы автомобили зэрэхэмыкылодагъэр напыгъэкхэ плъытэн плъэкышт.

Аварием ыуж километрэ пчъагъэ икыхъагъэу машинэхэр зэтырихъагъэх, ау а мэфэ дэдэм гъогум кытефэгъэ къутафэхэр тырахыхи, ыбгъукхэ реклоклэрэ гъогухэмкхэ машинэхэр клон алъэкыну ашыгъ.

Тыгъуасэ Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхьаклуцынэ Аслъан, Премьер-министрэу Къумпыл Мурат а чыплэм щылагъэх. Ахэм ягъусагъэх псэолтэшынымкхэ, транспортымкхэ ыкли гъогу хызмэтымкхэ АР-м ими-

нистрэу В. М. Картамышев, «Адыгеяавтодорым» ипашэу Хъ. Хъ. Гусерыкшор, Адыгэкъалэ ипашэу Н. Н. Хъатэгъур, Теуцожь районым ипашэ ипшгъэрылхэр зыгъэцэкхэр Хъ. М. Хъэклэмамыкшор, МЧС-м, прокуратурэм, милицием ыкли нэмыкхэм ялыкхэр.

Лъэмыджыр зэхэоныр зыпкэ кыкыгъэм кытегушылэхэзэ Къэралыгъо компаниеу «Автодорым» иправление итхъаматэ игуадзэу А. И. Целковневымрэ Краснодар филиалым идиректорэу И. Н. Ильинимрэ кызыралагъэмкхэ, Урысыем машинэхэр зэрэклорэхэр ащ фэдэ лъэмыджэу кынагъэр макхэ ыкли ахэр гъэкхэжыгъэнхэ фае (лъэмыджым ипроект 1962-рэ илъэсым ашыгъагъ, 1975-рэ илъэсым ар агъэпсыгъагъ).

— Клэух зэфэхысыжыхэр пшынкхэ жыло, ау, сз кызыррэсшлэшлэрэмкхэ, балкищыр кыфэхыныр кызыхэкыгъэ-

хэм зыклэ ахэплъытэн плъэкыштыр автомобильхэр балкэхэм зэраутэкыштыгъэхэр ары, — ылауагъ А. И. Целковневым.

Лъэмыджыр зэрэзэхъуагъэм ыкли автомобиль гъогум къэралыгъо мэхъанэшхо зэрилэм уакыпкырыкхын хъумэ, ащ игъэцэкхэжынкхэ пэлухъашт ахыщэр игъом федеральнэ къулыкъухэм кызырэхэагъэкыштым ицыхъэ зэрэтелъыр Тхьаклуцынэ Аслъан хигъэуэфыкыгъ.

— Краим ипашэхэми ащкхэ яшлуагъэ кызырэтагъэкыштыми мэхъэнэ гъэнэфагъэ илэу шыт, — хигъэуэфыкыгъ АР-м и Президент. — Сыд фэдэ Иофыгъо изэшлохынкхэ ткъош Краснодар краим зэдемыгъэштэныгъэ-зэгурымылоныгъэ зи дытилэп. Тлэ зэкхэдзагъэу тфэлэкыштыр зэкхэ тшлэшт лъэмыджыр зыпкэ игъэуцожьыгъэным пае.

ТЫРКОО Мурат.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ хэтыштхэм якыхъхынкхэ зэнэкъокъум ехылылэгъэ Положением фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм унашъо ешты:

1. Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ хэтыштхэм якыхъхынкхэ зэнэкъокъум ехылылэгъэ Положениер гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

2. Официальнэу кызыхаутырэм ыуж мэфипшлэ зытешлэкхэ мы унашъом кыуачлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Анатолий ИВАНОВ

къ. Мыекъуапэ, мэлылфэгъум и 28-рэ, 2010-рэ илъэс N 1433

(Кыкхлэжыкхэрэр я 4-рэ нэкхубгъом итых).

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Илъэсыбэ хъугъэу шлуагъэ кытэу гъэсэныгъэм ылъэныкъокхэ Иоф зэрэшлэрэм, егъэджен-плуныгъэ Иофыр нахышлоу зэхэщэгъэным ашъхъэкхэ ялахышхо зэрэхашыхэрэм, кытхлэхъухъэхэрэм яегъэдженкхэ гъэхъагъэу ашырэм афэшл Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылы афагъэшышагъ:

— Бэтмыт Маргаритэ Аскэр ыпхъум, МОУ-у «Гъэсэныгъэ зышарагъэгъотырэ гурыт еджаплэу N 11-р» зыфилоу къуаджэу Пшыжыхъаблэ дэтым идиректор методикэ Иофымкхэ игуадзэ;

— Лъэпцлэрышэ Римэ Мэджыдэ ыпхъум, МОУ-у «Гъэсэныгъэ зышарагъэгъотырэ гурыт еджаплэу N 1-р» зыфилоу къуаджэу Тэхъутэмыкыуае дэтым егъэджен-плуныгъэ Иофымкхэ идиректор игуадзэ.

Уасэхэм ахагъэхъуагъэп, ау...

Росздравнадзорым Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэlorышлaпIэ ыкIи псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ Министерствэм яспециалистхэр къыхагъэлажэхэзэ, Теуцожь межрайон прокуратурэм аптекахэр ыплъэкIугъэх. Мыхэм пшъэрлэгъу ялагъэр цыфым анахь ищыкIэгъэ ыкIи псауныгъэмкIэ мэхъанэ зилэ Iэзэгъу уцэу алыгъэхэрэм афэгъэхыгъэ унашъоу шыIэр зэрагъэцакIэрэр зэгъэшлэгъэныр ары.

Прокуратурэм иофышIэхэм макъэ къызэрагъэлуэгъэмкIэ, Адыгэ-къалэ ыкIи Теуцожь районым яап-

текэхэм зигугъу къэтшыгъэ Iэзэгъу уцхэм ахалыгъэхэрэм шапхъэу шыIэм шIокIыхъу арасэхэм ащахагъэхъуагъэу агъэунэфыгъэп. Ау уплъэкIунхэм ялэхъан къыхагъэщыгъэ ООО-у «Бислъан» зыфиIорэм Iэзэгъу уцхэм къэралыгъэо регистрации зэрамыгъэкIугъэхэр, нэмыкIэу къэпIон хъумэ, уасэу зышIокIыхъу шымытхэр мыгъэунэфыгъэхэр, зэрэщэхэрэр. Ар законодательствэм пэшIуекIо.

Хэукъоныгъэу мы аптекам къыщыхагъэщыгъэхэм ашыщ цыфым анахь ищыкIэгъэ, псауны-

гъэмкIэ мэхъанэ зилэ Iэзэгъу уцхэм ахалыгъэхэрэм ашыщхъу Адыгэ Республикэм щашэхэрэм ыкIи мэлылфэгъум и 10-м, 2010-рэ илэс-сым нэс Къэралыгъэо реестрэм хагъэхъагъэхэм оптовэ ыкIи розничнэ уасэу яIэр зышIокIынэу шымытым фэгъэхыгъэ информации цыфхэм альэгъунэу къызэрэпамылтагъэр.

Мыхэм апкъ къыкIыкIэ, Теуцожь межрайон прокуратурэм унашъо ышIыгъ ООО-у «Бислъаным» иди-ректор административнэ пшъэдэ-кIыжь рагъэхъынэу.

ЮФШIЭНЫР

Джыри къыщыкIагъ

ШыIэныгъэр ащ тетэу гъэпсыгъэшъ, зэгъэпшэныр умыгъэфедэу сыдыр лъэныкIокIи дэгъумрэ дэимрэ бгъэунэфынхэ плъэкIыштэп. Джащ фэдэу тиреспубликэ щыпсэхуэу лэжъапIэ зымыIэхэм япчъагъэ зэхъокIыныгъэу фэхъухэрэр бгъэунэфыным пае ыпэкIэ ар зэргъэпсыгъагъэм къыфэгъэзэжыгъэныр ищыкIагъэу шыт.

Адыгэ Республикэм цыфхэм IофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ икъэралыгъэо къулыкIу и ГъэlorышлaпIэ тхъамэфэ телгытэ зэфэхьысыжъэу ышIыхэрэм къагъэлъэгъогъэ пчъагъэхъу жьоныгуакулэм и 12-м къытлгыгъэлэсыгъагъэхэм къызэрагъэлъагъоштыгъэмкIэ, Iоф зышIэн зыгъэкIыштэу Адыгем исхэм япроценти 2,6-м лэжъапIэ ямыIэу зыкъагъэлъэгъогъагъэ, IофшIэн зымыIэхъу мы къулыкIуым ичэзыу хэтхэр нэгырэ 5431-рэ хъуштыгъэх.

ЗэхъокIыныгъэшхо фэмыхъугъэми, къыкIэлъыкIогъэ тхъамафэм, нэмыкIэу къэпIон хъумэ, жьоныгуакулэм и 10-м къыщыублагъэу и 18-м нэсыр пIальэм лэжъапIэ зымыIэхэм япчъагъэ къыщыкIагъэ, проценти 2,5-м нэсэу къелыхыгъ. А тхъамафэм къыкIоцI IофшIапIэм шылажъэхэрэм япчъагъэ нахь макIэ шIыгъэным ехылIэгъэ унашъо зэришIыгъэм фэгъэхыгъэ къэбар Гъэlor-

рышIапIэм къылызыгъэлэсыгъэр зы предприятие закъу — ОАО-у «Мыекъопэпромпсвязыр» ары ныIэп. Непэ ащ зэкIэмкIи нэгыри 114-рэ щэлажъэ.

Арэу шытми, зэфэхьысыжъэхэм къызэрагъэлъагъо-рэмкIэ, IофшIэгъу пIальэр зэрагъэкIэкIыштым е къэуцунхэ фаеу зэрэхъуштым яхылыгъэу унашъохэр зышырэ предприятиехэм, организациехэм ясатыр ренэу IофшIэпIакулэ горэхэр къыхэуцох. БлэкIыгъэ тхъамафэм ащ фэдэ унашъо зышIыгъэхэм ашыщых Шэуджэн районымкIэ ООО-у «Заряр», Мыекъопэ районымкIэ къэралыгъэо научнэ учреждениеу «КъэкIыхэрэмкIэ ВНИИ-м и Мыекъопэ опытноэ станции», И. В. Бородиным, П. Г. Голоктионовым, Г. А. Орловым яунэе предприятиехэр.

Адыгэ Республикэм цыфхэм IофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ икъэралыгъэо къулыкIу и ГъэlorышлaпIэ епхыгъэ органхъу къалэхэм ыкIи районхэм ащылэхэм блэкIыгъэ тхъамафэм зэкIэмкIи IофшIэн зымыIэкIэ ачатхыгъэхэр нэгырэ 218-рэ, лэжъапIэ зымыIэкIэ алыгъэхэи чэзыум хагъэуцагъэхэм япчъагъэ 5167-м нэсэу къелыхыгъ. Тхъамафэм къыкIоцI чэзыум хэтхэм япчъагъэ нэгыри 164-кIэ нахь макIэ хъугъэ.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Джэуапхэри аратыжыгъэх

Мыекъуапэ игурыт еджапIэхэм яя 9 — 11-рэ классхэм арыс кIэлэ-еджакIохэмрэ динлэжъ пашэхэмрэ жьоныгуакулэм и 20-м зэлукIэгъу ялагъ. Тигъэзетеджэхэр шыгуагъэх мыщ фэдэ зэлукIэгъухэр республикэм ирайонхэм муфтиим илэс зэкIэлъыкIохэм зэрашъызышхэрэм, пIуныгъэм епхыгъэ Iофыгъохэм зэрагъушыIэхэрэм.

Мызыгъэгурэ зэлукIэгъури а Iофыгъохэр ары зыфэгъэхъыгъагъэр. Епископэу Тихонрэ муфтиеу Емыж Нурбийрэ мы Iофтхъабзэм кIэшакулэ фэхъугъэх ыкIи ахэм мурадэу ялагъэр республикэм ис цыф лъэпкъхэм азыфагу зэгурылоныгъэ илгынымкIэ ныбжыкIэхэми мэхъанэшхо зэряIэр, лъэпкъ, дин зэхэдз хэти ымышIэу, шъхъэкIэфэныгъэ зэфыряIэу зэдэпсэунхэ зэрэфар алыгъэлэсыгъэныр ары. НыбжыкIэхэр зыгъэгумэкIыр упчIэхэми яджэуапхэр динлэжъхэм къатыжынынхэу зэрэхъазырхэри пэшIорыгъэшъу арылауагъ.

ЗэлукIэгъур къызэлIуныгъэ ыкIи зэришагъ Мыекъуапэ иадминистрации гъэсэныгъэмкIэ и Комитет ипачэу Л. В. Дубовскаям.

НыбжыкIэхэм зафигъазэзэ, зэлукIэгъум муфтиим къыщиIуагъ непэрэ тиньбыжыкIэхэр зыфэдэхэм, шIэныгъэу, гъэсэныгъэу ялэм Урысыем инеушырэ мафэ бэкIэ зэрелытыгъэр. — Шъо шъуатэжъ-шъуанэжъхэм тикъэралыгъэо ащаухъумагъ нэмыщ техакIохэм, — къыIуагъ ащ. — Непи пыйхэр тилэх. Ахэм шъо шъуапэуцужыным пае гъэсэныгъэ зэжъугъэгъотын фае. Экстремистхэм, террористхэм тикъэралыгъэо ащыхъумэгъэным шъори шъуилахышIу хэшъушIыхъан шъульэкIышт. Iашэ зыхъыт зао яшIылIэгъэн фае наркома-ниемрэ ешъонымрэ. А бэнэныгъэм шъо текло-ныгъэр къызыщыдэшъушхыгъэр шъуикIэлэ-егъаджэхэм, шъуанэ-шъуатэхэм шъуадэлумэ, шIэныгъэкIэ зышъуылэшымэ ары.

КIэлэеджакIоу зэлукIэгъум къекIолIагъэхэр зыгъэгумэкIыр упчIэхэр динлэжъхэм къаратыгъэх, джэуапхэри а чыпIэм шагъотыжыгъэх.

ЖАКIЭМЫКЪО Аминэт.

Сомэ мин 85-рэ ятэ шIуитыгъугъ

Адыгэ Республикэм хэгъэу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ къызэритыгъэмкIэ, жьоныгуакулэм и 10-м къыщегъэжъагъэу и 17-м нэс республикэм бзэджэшIэгъи 164-рэ шы-зэрахъагъ. Ахэр бзылфыгъэм ебэныгъэхэу 2, хъункIэн бзэд-джэлагъэу 4, тыгуагъэхэу 45-рэ, экономикэм ылъэныкIокIэ бзэджэшIэгъэ 14, нэмыкIэхэри.

БлэкIыгъэ тхъамафэм Адыгеим игъогухэм хъугъэ-шIэгъи 10 къатехъухъагъ. Ахэм нэгыри 3 ахэIодагъ, нэгырэ 11-м шъобжхэр атешагъэхэ хъугъэ. Ешъуагъэу рулым кIэрысхэу водител 97-рэ къаубытыгъ.

2009-рэ илэсым итыгъэгъэзэ мазэ республикэм шызэрахъэгъэ бзэджэшIэгъэ хылым икызылэхун АР-м и МВД иуголовнэ розыск икIулыкIушIэхэм Iоф дашIэзэ, а бзэджэшIагъэр зезыхъагъэу зэгуга-фэхэрэм нэмыкI лъэныкIомкIи за-коныр аукъуагъэу агъэунэфыгъ. ПравэухъумэкIо органхэм зэхашъ-гъэ уплъэкIунхэм язэфэхьысыжъ-хэм къызэрагъэлъэгъуагъэмкIэ, ау-кIыгъэ хъулыфыгъэм иавтомобил ишэрэхъхэр зы бзэджашIэм ыша-гъэх. Джы УФ-м изаконодательствэ диштэу ахэм уголовнэ пшъэдэ-кIыжъ арагъэхъышт.

Жьоныгуакулэм и 16-м Джэджэ районым и ОВД идежурнэ часть иIофышIэхэм илэс 78-рэ зыныбж пенсионерым закъыфигъэзагъ. Ащ къызэриIуагъэмкIэ, иунэ емысыфэ, амыгъэунэфыгъэ бзэджашIэхэр шъхъаныгъупчъэмкIэ ихъэхи, сомэ мин 85-рэ ратыгъукIыгъ. Милици-ем икIулыкIушIэхэм оперативнэ-лгыхъон Iофтхъабзэхэр рагъэкIо-кIыхэзэ, мы бзэджэшIагъэр зезы-хъэгъэ хъулыфыгъэр къаубытыгъ. Ар зэтыгъуагъэхэм кыкоу къычIэкIыгъ. Ащ игъусагъ станицэу Джэджэ шы-псэурэ кIэлэ ныбжыкIэу илэс 29-рэ зыныбжыр. НэгыритIур

къызаубытым, атыгъугъэ ахъшэм шыщ рашъугъахэу къычIэкIыгъ, къалэкIонагъэр пенсионерым раты-жыгъ.

Жьоныгуакулэм и 13-м УВД-м идежурнэ часть илэс 87-рэ зы-ныбж пенсионеркэм лъэлукIэ зы-къыфигъэзагъ. Сыхъат зауэлэ уэ-кIэлэбэжыкIэ, амыгъэунэфыгъэ хъулыфыгъэ горэ ителефон къыфы-теуи, икIалэ криминалнэ хъугъэ-шIагъэ горэм хэфагъэу къыриIуагъ. Уголовнэ Iофыр къызэлIуамамыным пае сомэ мин 30 зэрищыкIагъэр ныом къыгуригъэлIуагъ.

Зыныбж хэкIотэгъэ бзылфы-гъэм ышIэрэр къыгурымыIоу бзэ-джашIэм къыриIуагъэр зэкIэри-ыгъэцэкIагъ. Ау икIалэ законыр ымыукъуагъэу нэужым къычIэ-кIыгъ. ГъэпцIагъэ зыхэлэ бзэджэ-шIагъэм епхыгъэу уголовнэ Iоф къызэлIуахыгъ. ТелефонныкIэ къы-зыщытеогъэ чыпIэр ыкIи ахъшэр зыIэкIэхъагъэм ыцIэрэ ылэкъуа-цIэрэ оперативникхэм агъэунэфыгъ. Джы ащ икIэубытын ыуж итых.

ФэгугъшIох!

АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ иIофышIэу Ситимэ Сарэ непэ имэфэкI.

Сарэ псауныгъэ пытэ иIэнэу, игупсэхэмрэ къы-пэблагъэхэмрэ яхъяр ылъэгъоу, игухэлхэр къыдэхъу-хэу шыIэнэу фэлъаIох ыкIи мы сатырхэр фагъэ-хьых:

*УицIыфышIугъэ, Сар, тегъэфабэ,
Уигуфэбагъэ, Сар, тегъэллaпIэ.
Тыгъэнэбзыеу укытфэиIэ.
УигъаиIэ кIыхъэ Тхъэм къыпфэрэиI!*

Непэ имэфэкI

Теуцожь районым ит къуаджэу Аскъэлэе итхъаматэу Хъэджалдый Рэмзан непэ имэ-фэкI маф, ыныбжэ илэс 55-рэ хъугъэ.

Рэмзан фэгугъшIох иIофшIэгъухэр, иныб-джэгъухэр ыкIи кIоджэдэхэр. Псау, игъаиIэ кIыхъэу, насыпныIоу, шыIэкIэ дахэ иIэу псэунэу фэлъаIох!

ТЕМЫР КAVКАЗЫР

Дзэ Шытхъум ыцIэ къыфаусыгъ

Тикъэралыгъошхо Дзэ Шытхъум иорден къызыфагъэ-шъошагъэу ит къалэхэм япчъагъэ 28-рэ хъугъэ. Текло-ныгъэм и Мафэ зышыхэдгъэунэфыкIыгъэ уахътэм тefэу Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэм икIэлэ шъхъалэу Нал-щыкIи ахэм ахатхагъ. Къэбэртэе зэолIхэу Хэгъэгу зэошхом хэлэжъагъэхэм ашыщхэу СССР-м и ЛIыхъужыщIэр нэгы-рыи 10-м къафагъэшъошагъ.

Заом илэхъан Налщык военнэ госпиталь пчъагъэ къы-щызэлIуахыгъагъ, нэгыришъэхэр окопхэм ятIын хэлэжъа-гъэх, чэци мафи зэпамыгъэу лагъымэхэр агъэхъазыры-штыгъэх.

Лажъэ зымыIэ цыфэу нэмыщ техакIохэм ау-кIыгъэр бэ, заом хэкIодагъэр нахъыбэжъ. Дзэ Шытхъум ыцIэ къалэм къызэрэфэуаусыгъэм республикэм исхэр ыгъэгугъуагъэх. Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэм и Президентэу КъанэкIо Арсен къызэриIуагъэмкIэ, ащ фэдэ шIухъафтын къызэ-рафашIыгъэм мэхъанэшхо раты, охътабэ тырамыгъашIэу къалэу Налщык обелиск-стелэ кIэу къыщызэлIуахышт. Ар заом хэкIодагъи, псау къэкIожыгъи, тылым шылэжъагъи ясаугъэтэу алыгъэтэшт.

Быслымынхэм я Дунэе зэлукI

Чэчэн Республикэм я ШI-рэ Дунэе форумэу «Ислъа-мыр мамырныгъэмрэ шыIакулэ гъэпсыгъэнымрэ афэлэ-жъэрэ дин» зыфиIорэр шыкIуагъ. Къалэу Грознэм Ку-вейт, Иорданием, Сирием, Ливан, Израиль, нэмыкI IэкIыб къэралыгъошхоми къарыкIыгъэ лIыкIохэр шыIагъэх. Уры-сые Федерацием ишIолъыр зэфэшхъафхэм яделегат-хэр, Темыр Кавказым ит духовнэ ГъэlorышIапIэм япа-шхэр, УрысыемкIэ муфтиехэм я Совет хэтхэр, Мордо-вием, Татарстан, Нижегородскэ хэкум ямуфтиехэр фо-румым хэлэжъагъэх.

Iофыгъо шъхъалэу зытегушыIагъэхэм зэреджагъэхэр «Зэрэдунаеу ыкIи Урысыем ябыслымынхэр». ЗэлукIэгъум хэлэжъагъэхэм ислъам диным мамырныгъэрэ дэхъгъэрэ нэмыкI зэрэгомылтыр, мыхъо-мышIэ зезыхъэрэ террорист-хэр зэкIэ быслымынэу зэралыгъэхэрэр зэрэмыгъэрэзыр ыкIи КъурIаным къызэрэдилыгъэу, быслымын шъыпкъэ-хэр зэшыхэм фэдэу зэрэзэфыштыгъэр хагъэунэфыкIыгъ, нэмыкI дин зылэжыкIэхэми ар ренэу зэрагурагъэллоштыр къаIуагъ. Мыщ фэдэ форумхэм араб хэгъэгухэм, нэмыкI къэралыгъошхо ислъам диныр зыщалэжыкIохэр арысхэм-рэ УФ-м шыпсэурэ быслымынхэмрэ нахъ зэпэблагъэ зэришIыхэрэм щэч хэлэп.

Ветеранхэр агъэшIуагъэх

1940-рэ илэсым Дагыстан Республикэм нэгырэ миллионрэ мин 23-рэ шыпсэуштыгъ. Хэгъэгу зэошхор окIофэ дагыстанхэу нэгырэ мини 195-рэ ащ хэлэ-жъагъ. Ахэм ашыщэу мин 95-р фэхыгъэ, нэгырэ 58-м СССР-м и ЛIыхъужыщIэ лъапIэ къафагъэшъошагъ, нэгы-рэ мини 10-м ехъурэмэ орденхэмрэ медальхэмрэ къа-ратыгъэх.

Теклоныгъэр къызыдахыгъэр илэс 65-рэ зэрэхъугъэр республикэм игъэкIотыгъэу шыхагъэунэфыкIыгъ. Цыф-хэр чэфыгъэх, къэшъуагъэх, зэрэлэгъугъэх.

Къалэу Дербент заом иветеранхэу псау кIэнэжыкIэхэр мэфэкI мафэм шагъэшIуагъэх. Къалэм имэр зэрэхигъэу-нэфыкIыгъэмкIэ, лъэпкъыбэу Дагыстан щыпсэухэрэр сыдигъуи зэдэлэжъхэу, зэфэгумэкIыжъхэу шытых. Зэо илэсэхэми ар къагъэшъыпкъэжыгъэ. НыбжыкIэу къа-кIэхъуагъэхэми мамыр шыIакулэ ялэным фэшI экъотхэу, цыхъэ зэфашIыжъэу, къызэрэухъумэжыкIэхэу зэхэтхэмэ, лыпсыр зышагъэчъэгъэ чыпIэхэм ашыфэхыгъэ зэолIхэм апсэхэр хъаулыеу зэрамытыгъэхэр ашкIэ къагъэнэфэшт.

(Тикорр.).

Хэжышшэу

щышхэм

Урысыем игьогухэм кьатехухэрэ хьугэ-шлагэхэм илээс кьэс гурытымклэ нэбгырэ мин 30 фэдиз ахэклаудэ, нэбгырэ мин пчбагэхэм шьобжхэр хахы. Мы гумэклыгьор дэгэзыжыгьэным пае УФ-м и Президентрэ и Правительствэрэ унэшбо гьэнэфагьэхэр ашыгьэх. Правэуко-ныгьэхэм яадминистратив-нэ Кодекс зэхьоклыныгьэхэр ыкли хэгьэхонхэр фашыгьэх. Ешбуагьэу рулым клэрытис-хьэхэрэм пшэдэжыгьэу ахы-рэр нахь агьэлэшыгь, нэмыклэныкьохэмкли Иофым нахь пытагьэ хэлэу гьогу-патруль кьулыкьум илофшлэхэр кьеклуалэхэ хьугьэ. Ау непэ хэт уеупчыгьэми, тигьогухэм авар-иу кьатехухьэхэрэм япчба-

и ГьэЮрышланлэ инспектор шьхьагьэу Лыхэсэ Юрэ. Анахьэу Иофыр зыщыдэйхэм ашыш муниципальнэ образованиеу «Кьалэу Мыекьуап». Гьогухэм ягьэцэклэжыны пэлуагьэ-хьанэу республикэ бюджетым ахьщэ кьафетлупшы нахь мы-шлэми, кьэлэ администрацием Иофыр зэрэзехищэрэм зэри-мыгьэразэрэр Кьумпыл Мурат кьыхигьэщыгь. Блэклыгьэ илээсым мы Иофыгьом пэлуа-гьэхьанэу сомэ миллион 77-м ехьу афатлупшыгьагь, мыгьэ — сомэ миллион 39-рэ. Мы гумэ-кльгьор дэгэзыжыгьэным пае джыри сомэ миллиони 100 республикэ бюджетым кьыхь-хыгьэн зэрэфаем фэгьэхыгьэ унашбо АР-м и Президентэу Тхьаклушынэ Аслъан ышлыгь.

Тяжьюгьэгупшыс

гьэ зэрэбэм, ащ цыфыбэ зэрэ-хэклаудэрэм зэригьэгумэклы-рэр кьыуиошт.

Нэмыклэ чыплэхэм афэдэу Адыгэ Республикэми мы гумэклыгьор шьхьащыт. Гьогур шынэгьончэнымклэ АР-м шызэхашэгьэ комиссием хэт-хэм мы Иофыгьом изэшлохын мэхьанэшхо ратэу бэрэ тегу-щылэх, унэшбо гьэнэфагьэхэ-ри ашых. Бэмышлэу ащ зэхэ-сыгьбоу илагьэм АР-м и Пре-мьер-министрэу Кьумпыл Мурат кьышыгушылээ зэфэ-хьысыжэу кьышишлыгьэхэм бэмэ уарегьэгупшысэ. Мы ауужырэ илээс 12-м кьыклоцл республикэм игьогухэм кьа-щыхьугьэ хьугьэ-шлагьэ тхьа-мыклагьохэм нэбгырэ 1519-рэ ахэклодагь, нэбгырэ 8644-мэ шьобжхэр хахыгьэх. А зэклэри кьызыхьугьэр мамыр уахьтэр ары. Гьогузеклоныр шынэгьон-чэным пае непэ ащ фэгьэ-зэгьэ структурэхэм ялофшлэн зэрэзэхашэрэм уигьэрэзэнэу щыта? Мы упчлэр цыф кьы-зэрыкьохэм, водительхэм, лъэ-срыкьохэм афэдгьэзагь.

Зэклэми зэдырагьаштэу кьа-луагьэр зы — непэ тигьогухэм кьатехухьэрэ тхьамыклагьо-

хэр дэгэзыжыгьээнхэм пае зэклэми тызэкоуонхэ, тиныб-жыкьлэхэр кьэтыхьумэнхэ фае. Сыда плэмэ зищылэныгьэ гьогу езыгьэжыгьэхэр арых нахьы-бэу авариехэм ахэклаудэхэрэр. Тикьэхалэхэм уаыдахьэклэ непэ ашышлэгьурэр гугьэузы, илээс 18 — 30 зыныбжэ клэла-клэхэу зидаунай зыхьожыгьэ-хэм япчбагьэ бэдэд.

Гьогурыкьоным ишапхьэхэр анахьыбэу зыукьохэрэр лэклэ илэхэу, лэнэтлэ ин зылыгьэхэу е правэухьумэкло органхэм ахэт-хэр арых. Ахэм язеклуаклэ цыф кьызырыкьохэр зэримыгьэра-зэрэр бэмэ кьыхагьэщыгь. Ащ клэух горэ фэшлыгьэн фаеу алыгьтэ.

Илээсэу тызыхэтым иапэрэ мээиплэ республикэм игьогу-хэм кьатехухьэгьэ аварии 126-м нэбгырэ 28-рэ ахэкло-дагь, нэбгырэ пчбагьэхэм шьобжхэр хахыгьэх. Сабыйхэр зыхэфэгьэ хьугьэ-шлагьэу агьэунэфыгьэр 10, ахэм зы нэбгырэ ахэклодагь, нэбгыри 9-м шьобжхэр атешагьэхэ хьугьэ. 2009-рэ илээсым мыщ фэдэ иуахьтэ егьэпшагьэмэ, хьугьэ-шлагьэхэм япчбагьэ джы процент 14-клэ нахь маклэ

хьугьэ. Арэу щыт нахь мышлэ-ми, Иофхэм язытет уигьэрэзэ-нэу щытэп. Жьоныгуаклэм иапэрэ мафэхэм республикэм игьогухэм кьатехухьэгьэ ава-риехэм ар кьаушыхьаты. Хьугьэ-шлагьэи 4-м нэбгыри 7 хэ-клодагь, нэбгыри 4-м шьобж-хэр атешагьэхэ хьугьэ, нахьы-бэрэмклэ ахэр ныбжыкьлэх.

Мы лэныкьомклэ ны-ты-хэми лажэ ямылэу щытэп. Шьыпкьэ, хэти илфыгьэ дэй кьехьулэнэу е ащ бзэджэ-шлагьэ зэрихьанэу фаеп. Ау клэлэ ныбжыкьлэм автомобиль фэпщэфэу, ар шьхьарытлуп-щэу зыптлупшыкьлэ кьыкьлэ-кьон ылэжыкьлэ уегупшы-сэн фае. Анахьэу ар зыфэгьэ-хьыгьэр гьотышхо зилэ уна-гьохэр арых.

Джащ фэдэу чыплэ зыгьэ-Юрышлэжыны органхэм, гьэсэ-ныгьэм иучреждениехэу рес-публикэм итхэм мы лэны-кьомклэ ялофшлэн агьэлэшы-мэ, ишлогьэшхо кьэклошт. Ащ пае цыфхэм, анахьэу ныбжы-кьлэхэм, зэлуکلэгьу-зэдэгущы-лэгьухэр адашлынхэ, гумэклы-гьоу кьэуцухэрэр зэшлохьгьэн-хэм пае анахьэу аналэ зыты-рагьэтын фэе лэныкьохэр

кьагьэнэфэнхэ фае. Ащ фэдэ еклолэклэ джырэ лэахьан ахэм агьэфэдэ пфэлоштэп.

Джыри зы гумэклыгьу. Адыгеим игьогумэ язытет зэрэдэир хэткли нафэ. Хьугьэ-шлагьэу кьэхьухэрэм япро-цент 70-р тигьогухэр шап-хьэхэм зэрадимыштэхэрэм кьыкьлэх. Ар кьыхигьэщыгь АР-м хэгьэгу клоцл Иофхэмклэ и Министерствэ ГИБДД-мклэ

Ащ фэшл республикэ бюдже-тым зэхьоклыныгьэхэр фэшлы-гьэнхэу АР-м иминистрэхэм я Кабинет тхылтхэр егьэхьазы-рых ыкли АР-м и Парламент зичэзыу зэхэсыгьоу илэшттым ар хальхьашт. Зэклэри зыфэ-гьэхьыгьэр зы — тигьогухэм кьатехухьэрэ хьугьэ-шлагьэ-хэм цыфхэр ахэмыкьодэн-хэр ары.

ТХЬАРКЬОХЬО Адам.

Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ хэтыштхэм
якьыхэхынкIэ зэнэкъокъум ехьылIэгъэ Положениер

1. Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ хэтыштхэм якьыхэхынкIэ зэнэкъокъур Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ ехьылIагъ» зыфиIорэм ия 4-рэ статья тегъэпсыхьагъэу зэхашцэ, Адыгэ Республикэм и Президент бухэсыгъэхэу Общественнэ палатэм хахьэхэрэм а зэнэкъокъур зэхашцэ ыкIи зыфитегъэпсыхьагъэр Общественнэ палатэр гъэпсыгъэныр ары.

2. Шъхьэихыгъэ шIыкIэм тетэу кандидатхэм якьыхэхын макIо.

3. Общественнэ палатэм хэтхэм Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм бухэсыным паче мы къыкIэлъыкIохэрэр къахалъхьэх:

1) республикэ общественнэ объединениехэм ыкIи урысые регион общественнэ объединениехэм яреспубликэ къутамэхэм ацIэкIэ кандидатишI;

2) къэлэ ыкIи район общественнэ объединениехэм ацIэкIэ кандидатишI, мыщ хэхьэх къалэу Мыекъуапэ иобщественнэ объединениехэм ацIэкIэ нэбгыритIу, Адыгэкъалэрэ Адыгэ Республикэм ирайонхэмрэ яобщественнэ объединениехэм ацIэкIэ кандидат зырыз.

4. Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ хэтыштхэм якьыхэхынкIэ зэнэкъокъум хэлэжъэнхэм паче общественнэ объединением мы къыкIэлъыкIорэ документхэр къырихьылIэнхэ фае:

1) илIыкIохэр Общественнэ палатэм

хагъэхьанхэм паче лъэIу тхылъыр. Общественнэ объединением иустанов тегъэпсыхьагъэу лъэIу тхылъхэр зэхагъэуцох ыкIи палатэм хахьэ зышIоигъо лIыкIохэм афэгъэхьыгъэ къэбарыр арытын фае;

2) Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ хэхьашт кандидатыр къызэригъэлыгагъорэм фэгъэхьыгъэ унашъоу общественнэ объединением ышIыгъэр (зэхэсыгъом ипротокол къыхэтхыкIыгъэр);

3) общественнэ объединениеир къэралыгъо регистрацие зэралыгъэм фэгъэхьыгъэ тхылъым икопие;

4) общественнэ объединением иустанов икопиеу аIапэ зыкIадзэжыгъэр;

5) юридическэ лицэхэм якъэралыгъо реестрэ зыкI зэрэхьагъэм фэгъэхьыгъэ тхылъым икопиеу аIапэ зыкIадзэжыгъэр;

6) Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ хэтынэу къэзыгъэлыгъогъэ общественнэ объединением ехьылIэгъэ къэбарыр мы Положением игуадзэу N 1-м диштэу;

7) Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ хэтынэу къэзыгъэлыгъогъэ общественнэ объединением ехьылIэгъэ къэбарыр мы Положением игуадзэу N 2-м диштэу.

5. «Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ хэтыштхэм якьыхэхынкIэ зэнэкъокъум хэлэжъэным паче» зытетхэгъэ документхэр общественнэ обь-

единениехэм республикэм и Общественнэ палатэ рахьылIэх.

6. Кандидатхэр къыхахынхэ зыхьукIэ мы къыкIэлъыкIохэрэр къыдалыгъэх:

1) общественнэ объединениеир зызэхашагъэр;

2) нэбгырэ пчъагъэу ащ хахьэрэр, волонтерхэу, общественнэ объединениехэм яштат хэт IофышIэхэу хэлажъэхэрэр;

3) социальнэ программэхэу зэшIуахьхэрэр;

4) общественнэ объединением ежъ къыдигъэкIыхэрэм, нэмыкI материалхэу хиутыхэрэм ятираж;

5) къэбар жъугъэм иамалхэм къыхаутыхэрэр, джащ фэдэу объединением Iофэу ышIэрэм ехьылIэгъэ нэмыкI къэбарыр;

6) хабзэм иорганхэм, учреждениехэм ыкIи организациехэм адырIэ зэдэлэжъэныгъэм фэгъэхьыгъэ зээгъыныгъэхэу общественнэ объединением IэкIэлъхэр;

7) дипломхэр, сертификатхэр, нэмыкI шIухьафтынхэу общественнэ объединением къыратыгъэхэр;

8) общественнэ объединениеир дунэе ыкIи урысые организациехэм, проектхэм зэрахэлажъэрэр;

9) общественнэ объединением кандидатэу къыгъэлыгагъорэм фэгъэхьыгъэ къэбарыр (социальнэ лъэныкъом Iоф зэрэщишIэгъэ уахьтэр, общественнэ объединениехэм илъэс пчъагъэу

зэралыгъагъэр, гъэсэнныгъэу иIэр).

7. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ ехьылIагъ» зыфиIорэм ия 4-рэ статья ия 4-рэ Iахэ къыдилъыгъэрэ пIалъэр екIыфэ нэс Общественнэ палатэм хэтхэм къагъэнафэ кандидатхэу палатэм хэхьаштхэр къызщыхахьшт мафэр, уахьтэр ыкIи чIыпIэр.

8. Общественнэ палатэм хэтхэм язэхэсыгъо рекIокIыныр игъоу залыгъэрэр палатэм хэтхэм яплIэнигъэ ащ хэлажъэ зыхьукIэ ары.

9. Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ хэтыштхэм якьыхэхын кIо зыхьукIэ рейтинг шIыкIэм тетэу голосование макIо.

10. Голосованием паче бюллетеным кандидатурэхэр зэкIэ ратхэх, ащ къыхимыубытэхэрэр мы Положением къыдилъыгъэрэ лъэныкъохэр аукъохэзэ къагъэлъэгъуагъэхэр, общественнэ объединениехэм зэкIащэжыгъэ цIыфхэр ары.

11. Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ хэхьагъэкIэ алъыгъэхэрэр нахьыбэмэ аголос зыфатыгъэ кандидатхэр арых.

12. Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ хэхьагъэ кандидатхэм яхьылIэгъэ протоколым гъусэ фашIых мы Положением ия 4-рэ пункт зигугъу къышIырэ документхэр ыкIи Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ахэр Iэклагъахьэх.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъоу N 1433-р зытетэу 2010-рэ илъэсым мэлылфэгъум и 28-м аштагъэм игуадзэу N 1-р

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъоу N 1433-р зытетэу 2010-рэ илъэсым мэлылфэгъум и 28-м аштагъэм игуадзэу N 2-р

Адыгэ Республикэм
и Общественнэ палатэ хэтыштхэр
къэзгъэлыгъогъорэ общественнэ объединением
ехьылIэгъэ къэбарыр

Адыгэ Республикэм
и Общественнэ палатэ
хэтынэу къагъэлыгъуагъэм
ехьылIэгъэ къэбарыр

1.	Общественнэ объединением цIэу иIэр	
2.	Мафэу ыкIи чIыпIэу зыщатхыгъэр	
3.	Аужырэу регистрацие зашIыгъэ мафэмрэ чIыпIэмрэ	
4.	ИНН-р, КПП-р, ОГРН-р	
5.	Юридическэ адресыр	
6.	Телефоныр, сайтыр	
7.	Банк реквизитхэр (расчетнэ счетхэм яномерхэр, фэIо-фашIэхэр зыгъэцэкIэрэ банкым цIэу иIэр, ИНН-р)	
8.	ЗэхэщакIохэр	
9.	Мылкъум икъэкIуапIэхэмрэ ар зыфэдинымрэ	
10.	Филиалхэу, чIыпIэ подразделениехэу иIэхэр, ахэр чIыпIэу зыдэщыIэхэр	
11.	Нэбгырэ пчъагъэу хэтыр, волонтерхэр, штатым хэхьэрэ IофышIэхэр	
12.	Iофэу ыгъэцакIэрэм илъэныкъо шъхьалэхэр	
13.	Урысые, регион Iофтхьабзэхэу зэшIуихыгъэхэр (аужырэ илъэситIум къыкIоцI)	
14.	Ежъ иизданиехэр ыкIи нэмыкI материалхэу хиутыхэрэр зыфэдэхэр	
15.	Дипломхэм, сертификатхэм ыкIи шIухьафтынхэм яхьылIэгъэ къэбарыр (уахьтэу, чIыпIэу къызщыратыгъэхэр)	
16.	Дунэе организациехэмрэ проектхэмрэ зэрахэлэжыагъэм фэгъэхьыгъэ къэбарыр	
17.	Кандидатым ылъэкъуацI, ыцI, ятацI	

1.	ЫлъэкъуацI, ыцI, ятацI	
2.	Илъэсэу, мафэу, мазэу ыкIи чIыпIэу къызщыхьугъэр	
3.	Гражданствэр (зэхьокIыныгъэ фэхьугъэмэ, уахьтэу ар зыхьугъэр ыкIи ушъхьагъоу иIэр)	
4.	Гъэсэнныгъэу иIэр, еджапIэу къыухыгъэхэр, дипломхэм яномерхэр, сэнэхьатэу дипломымкIэ иIэр	
5.	Ученэ степенир, шIэныгъэлэжыщIэу иIэр (къызыфагъэшъошагъэр, дипломхэм яномерхэр)	
6.	IофшIэныр зиублагъэм щегъэжыагъэу Iофэу ыгъэцакIэрэр (апшгъэрэ ыкIи гурьт еджапIэхэм зэралыгъэгъэр, дзэ къулыкъур зэрихьыгъэр, предприниматель IофшIэныр зэригъэцэкIагъэр ыкIи нэмыкIхэр хэхьэх) аужырэ илъэситIым	
7.	Зыщыпсэурэ чIыпIэмрэ ителефон номеррэ	
8.	Паспортыр е ащ ычIыпIэкIэ ыгъэфедэрэ документыр (номерыр, сериер, къэзытыгъэр ыкIи пIалъэу къызщыратыгъэр)	
9.	Къэралыгъо шIухьафтынхэр	
10.	Общественнэ лъэныкъом Iоф зэрэщишIэгъэ илъэс пчъагъэр, Iэнагъэхэу ылыгыгъэхэр	

(мафэр)

(IэпэкIадз)

**ХБАЦЫКІУ Марин.
ПФР-м и Адыгэ респу-
бликэ Къутамэ социальнэ
тынхэмкІэ иотдел ипаш.**

Юныс ытхыгъэр, ышлагъэр ба, макІа пІоныр къызгъэкІурэп. Сыда пІомэ еджэныр зикІэсэ цІыф къызэрыкІоми къыуиошт ащ адыгэ литературэр зэригъэбаигъэр, адыгэ лъэпкъыр зэриІэтыгъэр, ытхыгъэхэр инхэмкІи, цІыкІухэмкІи гъэсептхыдэ зэрэхъуэрэр, ахэм пІуныгъэ кІуачІэ зэрахэлъыр.

ТхэкІошхом итворчество еджапІэхэм яегъэджен программэ чІыплэ шеубыты. Ипроизведениехэм язэгъэшІэн екІолІэкІэ-шыкІэ амалэу къафэдгъотыхэрэм, тэ, кІэлэгъаджэхэм сакытегуыІэшт.

Я 7-рэ классым расказэу «КъэкІожъ, Титыу, къэкІожъ...» зыфилорэр шыздэгъашІэ зыхъукІэ, мы расказым лъапсэ фишІыгъэ къабэрэу цІыфхэм ахэлъым кІэлэеджакІохэр шытэгъэгъуазэх. Ар мыщ фэд: ным ишъэожьые кІодыгъэ. Ащ Тыу ыцІагъ. ЫкІо цІыкІу ыцІэ кыІозэ ныр бэрэ джагъэ, лыхъуагъэ, ау ыгъотыжыгъэп. Ныр Тхъэм елгъэІугъ бзыу ышІынэу. Ащ илгъэІу Тхъэм фишъэцІагъ. Зынэмысыгъэ къогъупэ къымыгъанэу бзыуи кыбыбыхъагъэми, ыкІо кыгъотын ылгъэкІырэп, джы къызнэсыгъэм «КъэкІожъ, си Титыу, къэкІожъ», — ыІозэ бзыур маджэ.

Расказым хэт Гошхъан икІалэу Къэндаур заом хэкІодагъ, ау псаоу шыІэм фэдэу ныр ащ ренэу дэгущыІэ, къэкІожьынэу ежэ. Бзыу цІыкІум иджакІэрэ Гошхъан игукъэкІыжхэмрэ игугъаплэрэ зэрагъэпшэнхэу, зэфэдэныгъэу ахэлъыр къагъотынэу кІэлэеджакІомэ гъэцкІэн ятэты. Ащ пае джыри зэ а чІыплэм тыкъеджэжы:

«Нэнэжъ къышІошъы: икІалэ зытетыгъэм зэрэтет къабз, ышъхъэпхъыкыу, ышъхъэ зэрэпсыгъу. ЗэкІэмэ апэ ит тракторым тесыр ары. «А тхъагъэпцІ жэбыхъужъ, сэ модыкІэ къэкІожьышт сэІо сежэшъ сышчыс». Гошхъанэ мо уашъо-ри, мо тыгъэри нэмыкІ шыпкъэу къышъхъу. Сыдэу дунэе пІэлэшІагъу мыр! Ары, ары, апэ итэу кІорэр Гошхъанэ ешІэжы, ышъхъэпхъыкыу бгъузэкІэ, ыкІо шыпкъэ, тхыи пфилон...»

КІэлэеджакІомэ кыяхагъэщы: бзыум иобразрэ ным иобразрэ зэфэдэ зышІыхэрэр ялфыгъэгъэхэмкІэ шІулэгъу мыплъыкыожъ зэралэр, ахэр агъотыжыынхэм игугъэ зэрэщигъалэхэрэр ары.

Авторым иеплкъыкІэ, иупчІэ кІэлэеджакІохэм язэхашІэхэр нахъ егъэлъэшых. «Гугъэ Іэнэ-кІым Іаеу Гошхъанэ нэпчы къешІы. Мо кІэлэшхоу, ежэ ибидзышъкІэ ыпІугъэ кІэлэ мытІырышхор кІодын ылгъэ-кІына?» УпчІэм иджэуап кІэлэеджакІомэ къыраты: «ныр шгъэлфэ икІали шыІэшт, кІодышът».

Расказыр гурыІогъошІу, художественнэ шыкІэ амалэу зэфэгъэдэныр ишапхъэу зэрэтхыгъэм ишІуагъэкІэ, еджакІохэм а образхэр псынклэу агу раубытэх, ным игумэкі-гукІае-хэр зэхашІагъэу бэрэ къыздырахаыкІы.

Я 8-рэ классым повестэу «Хымэ лыуз» зыфилорэм шыщ пычыгъэхэу шыздэгъашІэхэрэр мыинхэми, ныбжы-

кІэхэмкІэ гурыІогъошІух, уз-Іэпащэу хъугъэ-шІагъэхэр къащилотыкІыгъэх. Анахъэу кыхэдгъэщыхэрэр, тыкызыщыгъу-хэрэр адыгэ шэн-хабзэхэу адыгэхэм ахэлъыгъэхэр игъэкІотыгъэу, ІупкІэу авторым къызыщитыхэрэр ары.

Къэбар гушІуагъо къафэзы-хыгъэм адыгэмэ гушІуапкІэ ратэу хабзэ.

Тыкъеджэ пычыгъом:
«— Сымсур, Сымсур! Ал мы кІашъом дэгу утехъухагъа? Сымсур! ГушІуапкІэр сые, зэхэоха?! Орзэмэс къэкІожьыгъ». Адыгэ шІыхъафыр зыфэдэми пычыгъом нэгъуасэ тыфешІы. «Кулсомэ рамыІуагъэ пэтызэ, быракъ ашІышт шэкІ кІолэныр

бзылфыгъэм ахъщэр ятІонэрэу фешэи.

— О куп, зыжугъэбыаух зэ! — ШІыхъафым хэтхэм лІыжъыр алъытэу кІым-сымхэу, шъхадж ичІыплэ мыжъобаеу шычыгъэм ехышъырхэми, Кулэжъ кІэрыкІэу, джы нэс кымыІогъэ хъохъу горэ къызэриІоштым купыр шигъэгъуазэ шІоигъокІэ, сомэ тІокІырэ тфырэ зэрытыр ыгъэпІырапІэзэ, лъагэу зышъхъарилэтыкІыгъ.

— О куп, Сымсурэ ыш Долэтмызэу заом хэкІодагъэм, сэ сыхэмьтми сшыпхъу цІыкІу ишІыхъаф хэрэхъ, еІо... Сымсурэ кыІуиути къэгъыгъ».

ШІыхъафым ишэн-хабзэхэм ащыщыгъ унагъом фаджэхэзэ

НыбжыыкІэхэмкІэ щысэтэхыпІэх

зыдиІыгъэу пчэдыжым жбыпсэу къэсыгъ. Ащ фэдэ шэкІ пычыгъэ тхъапш Іори шІыхъафэу зыхэлэжъагъэм ныом къышчыратызэ зэлукІагъэу ипхъонтэжыые шызэгъафагъэр?.. Зыми кыишІэжыырэп унэй шІыхъафым шэкІ къызэрыкІом хэшІыкІыгъэ быракъхэр къырахыІлэу кыизчырагъэжыгъэ лъэхъаныр. Апэ къезыхыжыагъэри, зыфэдагъэри къэшІэгъуасэ, ау ари цІыфым игумэкі итамыгъэу хъугъэ. Ар цІыфхэм залгъэгъукІэ, шІушІэ гухэлъкІэ екІух. Ащ пае ежэ Кулсоми амалэу иІэмкІэ лъагэу-лъагэу быракъыр аригъэлэтэу ишэн...»

Джыри зы шэн-хабзэ кыхэтэгъэщы: унэ кІашъом тетхэу шІыхъафым шыкуоштыгъэх.

«Быракъ жъугъэу пхэцхэм гъучІыІунэхэмкІэ ахегъэуытагъэхэм Кулсомэ кхакхэу кІодые, зэрилгъэкІэу маджэ... Джаушътэу зыгорэм иунэ кІашъо тетэу гъэкуори, Кулсомэ сомишъэ ептыгъэкіи пІыхыштэп.

— Мардж, о мардж, ЛыпцІэ-къохэр! Іахыыл, лышчыц шъуи-Іэмэ еІо. Шъэогъу шъуиІэмэ еІо...»

Джаш фэдэу куохэзэ, шІыхъафым ахъщэ шаугъоиштыгъэ, шІыхъафым къэмыІуагъэу, хэлэжъэн зымылгъэкІыгъэми ацІэкІэ ахъщэ къатыштыгъэ:

— Самбырэлъ, щаш, — Кушмэз бзылфыгъэхэр къыкІигъэщтагъэх, — къабыл Тхъам ешІ, ма сІых мыр...

Лыжыым ахъщэу ышгъэгъэр Іэпипхъотыгъ:

— О зимафэ мэфишъэ хъун, Кулсом, къэолгъэгуа Сэтаныекъомэ альэныкъокІэ уплэни, Кушмэз сисомэ тІокІырэ тфырэ мы шІыхъафым хэрэкІуад еІо. Мардж хъужын, джыри шъукысэмьзэщ еІо.

Кушмэз иахъшалгъэ джыри ыІэ зэрэфэщэигъэр нэлэныкъо закъокІэ ылгъэгъуэгъэшъ Кулэжъ нахъри ыбзэ зыбетІатэ.

— Лгъэпкъ абрагъоу, гъомы-лэр псыхъоу шекІокІэу...

А сишаш, мыр кІалэу заом хэкІодагъэм ыцІэкІэ, — лІыжыым ыІэблэ од кІыфхэр гъэ-ретынчэу, жыгъэу кІэзэххэзэ,

фэлъэлонхэр. А чІыплэри кыи-хэтэгъэщы.

«ЗэкІэ шагум дэтхэри, унэ кІоцІыр къызыкІыхэри кыизэ-кІигъащтэхэу, пшгъэшъжыые мэкъэ псыгъо зыригъэшІэу, Мэздэгукъомэ яныоу Кулсомэ иджэмакъэ кыІугъ:

«Ордэ унэжъэу, Цужыы укІыплэу...»

Ныор кІэшъо теегъакІэм ыкъуапэ тет. Ежэ ишыпкъэ дэд шъхъакІэ, гъэшІэгъонэу макъэр шхэны шІохъу:

«Гъэшэлыр изэу, Узыр шызэкІакоу, Насып къэкІуапІэу...»

Мы хъохъухэм къарыкІырэр зыдгъэуэфыхэкІэ, упчІэ тэгъу-цу: **сыда унэй шІыхъаф зІэм джыри епІон плгъэкІыштыр, сьдэушгъэу уфэлгъэІон плгъэкІыштыр?**

Джэуапхэр зэфэшъхъафых: унагъом бэрэчэтрэ насыпрэ илгъынхэу, унагъом исхэм узырэ бзаджэрэ зыфэдэр амышІэнэу, унэм чІэтхыхъажыынхэу, нэмыкІхэри.

Ныом иджакІэ ежэ авторым къыриІуалІэрэми тыдегупшысэ.

ШІыхъафыр нахъ псынклэ, нахъ чэф къэзышІыштыгъэ джэ-гукІэхэу хагъахъэщтыгъэхэри кыхэтэгъэщых. Мары Орзмэсэу шІыхъафым кыІухъагъэм рашІагъэр.

«ЗыкъэульэпцІи кыхахы! — Хъаные ежэ кыІуагъэ шъхъае, мо кІэлэ зишІугъо зэлэкІэлым зы пІэнагъэ-сэмэркъэу горэ ришІэмэ шІоигъоу ошІэ-дэмышІэу шъхъэм къелгъадэ. Зыфэлэжъ-жыырэп бзылфыгъэ ныбжыыкІэм. ЕтІэ мыгъэ зэкІэкІэчыым, псыр гъожышъэ-шэгъуашъоу пычызэ, итІгумкІэ кыхипхъотыгъ.

— Хъаний, пшІэрэр сыд?!

КыкІэлъыкІогъэ нэгъэупІэ-пІэгъум кІигъэпцІыкІи, бзылфыгъэмэ ащыщ горэ кууагъэ. КІалэр зыкъэшІэжыгъо ифа-гъэп — джэнэ фыжъ кІэпсыр етІэпс шъорыоу закІэу кычыбыжыгъ.

— Хъаний!.. — етІашІэхэр кыиздэгъух... Ау бэшІагъэ Хъаные етІэ ныкъоутэм зыхэлгэдэжыгъэр, бэшІагъэ ышІагъэм

зэтеутэу ежэ-ежырэу зыдэхъа-щыжыырэр.

Мы пычыгъор кІэлэеджакІохэм упчІэхэмкІэ зэхасэгъэфы.

Повестым иятІонэрэ пычыгъо шыщ тыкъеджэ, ащ кыІуатэ шъэожьыеу Каз гъунэгъу шъузабэу Хъаные икылапчъэу Іумы-хъажыырэр ежэ бзылфыгъэр зышчымысым тыригъафи зэрэфишІыжыгъэр.

КІэлэеджакІохэм кыизэрало-тэшт упчІэхэр афэсэгъэуцух. Шъо сьдэушгъэу шъуеплгъыра Каз изекІуакІэ? Шъорыгъэмэ сьдэушгъэу шъузекІоштыгъа?

Каз изекІуакІэ сьд фэдэ гушІэжъа епхыылІэн плгъэ-кышгъхэр?

Пычыгъом шІушІэныр, гукІэ-

лъамытагъэхэр кыяхагъэщых.

Ежэ-ежырэу кІэлэеджакІохэр зэджэшт произведениехэу программэм кыдилгытэрэмэ ащыщых Юныс ипроизведени-ехэу «**КъэшгуакІом икъам**» (я 6-рэ класс), «**Орэдыжъ**» (я 7-рэ класс), «**ЛІы зыдэмы-сыжъ къуаджэр**» (я 8-рэ класс), «**Хъалыгъу тэбэрыдзэ-тыгъэ-жъый**» (я 9-рэ класс), «**Бэч-мызэ ишгъэф**» (я 10-рэ класс) зыфилорэр.

Нахъ ашІогъэшІэгъонэу ыкІи нахъ дэгъоу заджэхэрэр къагу-рылоным пае, а произведениехэ-ми пэшІорыгъэшъ ІофшІэнхэр етэшІылІэх. ГушІыІон пае, пове-стэу «КъэшгуакІом икъам» зы-филорэм емыджэхэзэ, повестым

гъур, лыузыр зэфэдэкІэ шыпхы-рышчыгъ. Хымэ лыузыр зыфэдэр зэхашІэнымкІэ ар ІэпыІэгъушІу. УнэмкІэ гъэцкІэн ятэты тек-стым еджэхэ зыхъукІэ зэкІэ гу-шыІэжъхэу хэтхэр кыхатхы-кІынкхэу ыкІи ахэр зэрэгъэфе-дагъэхэм лъыплгъэнхэу.

Ахэр мыщ фэдэх: Шысыпэ нахыи пэ щиз; гъунэгъур гъончэд; хъэм къупшъхъэкІэ уеомэ, ыл узырэп; шэм ысты-рэр шхыум епшэ; куон шы-мыІыкІэ тахы; ошым зелгъыфэ пхъэм зегъэпсэфы; шым шы-щынэрэр уанэм ео хабзэ; нахъ лгъэшым Іашэр ий.

ТхакІор зэлгъызгъэшІэгъэ **ро-манэу «ГъучІ тыгъужыым итаурыхъ»** зыфилорэр **я 11-рэ классым шызэтэгъашІэ**. Про-граммэм кыгъэуцурэ пшгъэ-рылхэу тыналэ зытедгъэтыхэрэр: таурыхыр лгъэхъан ыкІи лгъэ-шІэгъубэм зэрапхырыкІырэр; емрэ шІумрэ язэнэкъокъу рома-ным кыизэрэщытыгъэр; ГъучІ тыгъужыым ылгъапс, илгъэкІ, игъашІ; героі шъхъалэхэм яха-рактеристик (героіхэм ядунгэ-еплгъыкІ, язекІокІэ-шыкІэхэр, яцІыфыгъ); Сэт, Оленин Вильям яобразхэр; Хъаджэжыызэ идунгэ-тетыкІ, игупшысэ-псалгъэхэр; лгъэпкъ шэн-зэхэтыкІэхэр; чІэна-гъэу тшІыгъэхэр; художествен-нэ къэгъэлгъэгъокІэ амалэу ро-маным шыгъэфедагъэхэр; та-рихыр ыкІи художественнэ ли-тературэр.

А зэкІэ икыоу зэхэфыгъэу кІэлэеджакІомэ къагурылоным пае, «ГъучІ тыгъужыым итау-рыхъ» урысыбзэкІэ Москва кышчыдэкІыр журналэу «Ро-ман-газета» зыфилорэм кыи-зыхеутым ыуж, Урысые шІу-хъафтынэу «Образ» зыфилорэр авторым кыизэрэфагъэшъоша-гъэм, романым уасэу кыфа-шІыгъэр кыгъэшъыпкъэжъэу, критикхэм, шІэныгъэлэжъхэм, тхылгъеджэхэм къыралолла-гъэ-хэр дэтхэу тхылгъэ псау хъоу урысыбзэкІэ кыизэрэдэкІыгъэм едгъаджэхэрэр шытэгъэгъуа-зэх, ахэм ащыщхэм тыкъаджэ. Мыхэм алуагъэхэмрэ ежымэ яеплгъыкІэхэмрэ яшІошІхэмрэ зэрагъапшэх, ежыхэм гу зы-

ехылапгъэу литературнэ крити-кэу Мамый Руслгъан ытхыгъэм такыфеджэ ыкІи ежыхэри зе-джахэхэкІэ яшІошІхэр къырало-лгъэнхэу гъэцкІэн ятэты. Мамыйм ытхыгъ: «Литературэм а жанрэ лгъэпкъым илгъэу шатхыгъэмэ анахъ дэгъумэ ащыщэу сэлгы-тэ повестэу «КъэшгуакІом икъам» зыфилорэр. Ар зэхыла-гъэр заор ары: ащ хэкІодагъэ-хэр, кыхэкІыжыгъэхэр, зикІэ-лгъэцІыкІугъоу заом тефагъэхэр арых. Къамэр кызгъотыжыгъэ Щэбан ары повестым ыгупчэ итыр. Илгъэс 15 — 16 зыныбжы Щэбан иадыгъ шэн, ыгу ихы-кІырэр гъунэм нэсэу къашъом-кІэ кыгъэлгъэгъон елгъэкі.

Нэмыц офицерэу къырагъэ-блгъагъэр къашъом кІуачІэу хэлъым къегъэщынэшъ, къэтэ-джышъ, шхонх кІэкІымкІэ кІа-лэр еукІы. Повестым сызеджа-гъэм шегъэжыагъэу ар сщымы-гъупшэу сыгу илгъ.

Ащ фэдэ уасэу критикым по-вестым кыыритыгъэм ыуж ныб-жыкІэхэр ащ зэреджэштхэм шгъэ хэлгъэп.

Расказэу «Орэдыжъ» зы-филорэм кыІуатэ Хъалимэт ишъхъэгъусэ заом зэрэхэкІода-гъэр, ежэ изакъоу сабыйхэр зэ-риплугъэхэр. Заом игъом къало-щтыгъэ орэд горэ ышъхъэ имы-кІэу кыздыхъаыкІы. Ащ шы-щэу гушІыІитІу кыишІэжыырэр: «чэщыр шІункІыбз», ау ашкІэ ипхъорэлъф пшгъэшъжыехэу радиолэм къызгъалорэмэ а орэ-дыр зыфэдэр къаригъэшІэн ылгъэкІырэп.

Расказым шыщ пычыгъом классым тыкышъеджэ: «КІо-нышъ къалэм орэдыр кышгъэфы-нэу Хъалимэт пытэу ыгукІэ ты-реубытэ. Ащ игукъэкІ-гурышэ ІэшІоу Іушъхъэм кытырехъэ. Зэ шъхъае а дэдэм макІэу кыкІэ-щтэжы. Орэдым ралорэр, ыцІэ умышІэу тучантесым таушгъэу къегбгъэшІэн?..

Тучантес пшгъэшъэ лгъхъэнчэ нэгъуф цІыкІум кыыригъэшІэ-шгъугъэп орэдыр. «Си Марет илгъэу гуш ныІа мыри, Тхъэр кысауи!» Зэ шъхъае Іаеу къэштагъ Хъалимэт. Ау етІани Іалгъэмкыу ылыгъыр ыгъэуцуи,

гъэшлэгъонэу ылэхэр тыгъуасэ зэришлыщтыгъэм фэдэу дишлы-хзэ, кыыхидзагъ:

Чэщыр шлунклыбз...

Ау ашкIэ къэпшIэнэу шы-тыгъэп, мэкъамэр тефэу кыфэ-лошгъугъэп.

— А нэнэж, ашкIэ къэп-шIэн плэкIына, — пшээшэ-жыем ынэгъу къэшэплъызэ, макIэу IушхыпIыкыгъ, арэу шытми, етIани фэмыщыIэу мэкIаим шызэгъэфэгъэ грам-пластинкэ купмэ, джэнджэш псынклэр ыгу илэу, зафигъэ-загъ. Ыпэхомбэ гурыт фыж дахэ ылупшIэ шэплэ Iуикъуза-гъэу, ахэлпыхъэу ригъэжыагъ. Пшгъашгъэм игуакIэ Хьалимэт рырзагъ, нахъри гу кызылэпы-ригъэшыхъажыгъ:

— Ары, дочка, ары, ары... «Чэщыр шлунклыбз...» — нэ-гур нэфынэшхоу къэхъугъ, гушIозэ ежыри мэкIаим ылъэ-ныкхокIэ зикъудыгъ, умы-шIэмэ грампластинкэр итеплэ-кIэ ышIэжыгъэу ар тучанте-сым ригъэлъэгъунэу лъэлэбэ пшIошIэу.

Хьалимэт аужырэ гушыIэу кыIуагъэмэ тучаным чIэтхэр адэхъашхыгъэх.

— «Чэщ шлункI оIокIэ, тучантесым кышIэна?» — ашщы горэм ыгъэшIэгъуагъ.

Грампластинкэ горэ пшгъ-шгъэжыем радиолэм кыты-рилъхъагъ. Армырэу Хьалимэт хигъэкIыгъ. Ари заом ехылIэ-гъэ ордэ гор.

— Сенэгъе нэнэж зыфэе оредыр мырыкIэ, нэж-Iужмэ лъэшэу яклас, — ыжкIэ пэпс цыкIу кьечъагъэп, кIэлэ ныб-жыкIэм Хьалимэт зыIэпищэу иштыпкъэу кыыхидзагъ: чэщыр зэрэшлункIым, шьофым шэхэр зэрэщышъуехэрэм, гъучIымэ жыбгъэр зэрэщыбыурэм, нэ-гъыфэу аш дэжым жъуагъо-хэр огум кызырэщепсыхэ-рэм... яхылагъ оредыр. Орэ-дышгъор еж кызырIошты-гъэм ехышырыхэп.

— Джары, джары, сишгъа! Джа дэдэр ары шыпкъ, Ала-хъэм насыпышIоу, бэгъашIэу уешI! — Дунаир фэмыхъужэу кIалэм Хьалимэт Iэ шэфэ. Мыщ тыкыздеджахэрэм кIэлэ-еджакIохэм гъэцэкIэн ясэты, рассказыр зэрэщытэу аджынэу, зэхэфынэу, а оредми имэхъанэ зэхэфынэу, ныж-тыжхэм, янэ-ятэхэм ашкIэ зафагъэзэнэу.

Рассказэу «Лы зыдэмы-сыж кьуадж» зыфиорэр еж-ежырэу еджэнхэу ыкIи зэхэ-фынэу ясэIо, ашкIэ упчIэхэр ясэгъэтхых.

Рассказэу «Хьалыгъу тэ-бэрыжэ-тыгъэжыгъ» зы-фиорэр хьалыгъум уасэу, кIуа-чIэу иIэр кIэлэеджакIомэ зэ-хашIэным тегъэпсыхъагъ. Пы-чыгъом тыкъеджэ, здызэхэ-тфы.

Фабрикэм ишхалIэ чIэт сто-лым Сахьидэ кIэрытIысхъагъ. КыдыIус кIалэм ишхакIэ, хьа-лыгъу шафэу ышIырэм шIо-гъэшIэгъонэу лъыплъэн фаеу хъугъэ. А чыпIэм классым ты-кышщеджэ.

КIэлэеджакIохэм рассказым зэрэпсаоу унэм кышщеджэн-хэш, а хьалыгъу кIышъоу Iа-тэу зэтырилъхъагъэм кIалэм ришIагъэр кызырэгъэшIэнэу ыкIи сочинение цыкIу «Хьа-лыгъум ыкIуачI» ылоу кьатхы-нэу ятэIо.

Рассказэу «Бэчмызэ ишъэф» зыфиорэм еджэхэ зыхъукIэ

гушыIэжхэр кыыхатхыкIын-хэу, аш нэмыкIэу жэрыIокIэ кьалотэнэу «Тэ тиунагъо иль адыгэ шэн-хабзэхэр» зыфиорэр кызызхагъэуонэу гъэцэкIэн ятэты.

КIэлэегъаджэм ипшэрыл-хэм ашыш программэм квари-тырэ сыхъатхэм анэмыкIэу вне-класснэ IофшIэнхэр зэхишэн-хэш, кIэлэеджакIохэм клас-сым шагъотыгъэ шIэныгъэхэм ахигъэхъоныр. Аш фэдэ Iоф-шIэнымкIи прозаик IэпIасэм ытхыгъэхэр лъэшэу Iэрыфэгъух. КIэлэцIыкIухэм апае ытхыгъэ рассказхэр арыплъэгъоштых журналэу «Жьогъобын» зы-фиорэм инэкIубгъохэм. Ахэм ашыщых: «КIэлэ хъупх», «Мэл кьуйжыр», «НэтIэф», «Зэмыжгъэхэ лыгъэр», «Къэгъэгъэ Iэрам», нэмыкI-хэри.

КIэлэцIыкIухэм шэн-зекIокIэ тэрэххэр ахэлъхэу, патриот шыпкъэхэу, шIум, дэхагъэм фалэхэу, ем ибэнакIохэу пIу-гъэнхэмкIэ амал дэгъухэр кьа-тых мы рассказхэм. Непэрэ мафэм иIофыгъо шъхьалэхэу зэшIохыгъэн фаехэу кьэуцухэр-рэр, цIыкIухэри, иныхэри зы-гъэгумэкIырэ Iофыгъохэр арых Юныс ипроизвещенихэм темэ шъхьалэу яIэр, ахэм ягеройхэр шьIэныгъэм кыыхъыгъэх, е аш пэблагъэх, ахэр образнэу кьэ-тыгъэх.

Цуекъом ирассказхэу «Къан-дис», «ГумэкIыл» зыфио-хэрэм атыхыгъэ сценкэхэр кружокэу «НыбжыкIэ макъ» зыфиорэм хэт тикIэлэеджа-кIохэм агъэхъазырыгъэх, кьа-шIых.

Аш фэдэ IофшIакIэм адыга-бзэр нахъ арегъашIэ, аIуельхъэ, адыгэ литературэм нахъ фэща-гъэ ешIых.

КIэухым еж тхэкIошхом игушыIэхэр тыгу кьэдгъэкIы-жыных: «Ситхыгъэмэ янахы-бэм кьоджэ щыIакIэр ары кьы-рагъэлъэгъукIырэр. Лъэпкъ кIэныр сшIолъапI, лъэпкъ ду-ховнэ саугъэтым сыгу хэтIагъ. Тарихыри ары. Непэрэ лъэ-хъаныри, неушырэри — пстэу-ри зэкъошых, зэкIэрычыгъэ-хэп».

Мы гушыIэхэм кьалатэ тха-клор зыфышылэр, зыфэлажэ-рэр: ар мамырныгъэм, зэгурыIо-ныгъэм яухъуамакIу, шыпкъа-гъэм ыкIи зэфэгъэм ябэнакIу, шIугъэм ыкIи дэхагъэм язехъа-кIу, илэпкъ идэхэIуат, ищыт-хъузехъ.

Непэ тхэкIошхор, цыф Iу-шыр шысэ тфэхъоу кызырэт-хэтым, зэрэтлэгъурэм, гъуазэ зэрэтфэхурэм Юныс зэп-тIоп зIуIкIэгъухэр зэрэдытилагъэхэр, гимназием шыкIорэ Iофыгъо-хэм кызырэхэлэжыагъэр, еж ипроизвещенихэмкIэ урокхэр едгъэтыхэу кызырэхэкIыгъэм тегъэгъушхо. КIочIакIэ кьыт-хельхъэ, гъэхъэгъакIэхэм та-фещэ.

Тэ, егъэджакIохэми, тикIэ-лэеджакIохэми, Цуекъо Юныс тыфэлыаIо творческэ кIуачIэрэ псауныгъэрэ Тхъэм кырипэ-сынэу, игухэлъ дахэхэр зэкIэ кьыдэхъухэу илэсыбэ кыгъэ-шIэнэу.

БЛЭГЪОЖЪ Мир.

Адыгэ республикэ гим-назием икIэлэегъадж, Адыгэ Республикэм народ-нэ гъэсэныгъэмкIэ изаслу-женнэ IофышI.

МэфэкIым гупшысакIэхэр кыыздихьыгъэх

ЗэкIэми ти ТекIоныгъ

Сэ сяти заом хэтыгъ. Ыпкъышбол уIэгъабэ те-лгыгъ. Ылгъакъо кытырашгъагъэр егъашIэм кIыжыгъэп, тутын стафэр, ишIуагъэ кьаклоу ыIо-зэ, тыритакоштыгъ. Идэбжыкьэу дэжэ кьытефэ-гъэгъэ топышэ кьутафэм лъэуж куоу фишыгъэр опсэуфэ телгыгъ, хэкIокIэжыгъэп. Ыпсэ зэрэхи-мыхыгъэр гъэшIэгъоны, ау ар Тхъэ Iофы.

Илгъэс кьэс ТекIоныгъэм и Мафэ тятэ иунэ шы-хэдгъэунэфыкIыштыгъ... Джы псаоу кьэнэгъэ фронтвикхэм нэшIукIэ тIяплъы, гукIэгъушхо афэтэшы. Ахэм ятеплэ тятэ гупсэу тимиIэжым тыфещэжы.

Заом шытекIуагъэхэм язакъоп ТекIоныгъэм ры-гушхохэрэр. Джы тэри, заом илгъэхъани, зэо ужым кьэхъугъэхэми, илгъэс 65-рэ текIыгъэу кьыткIэ-хъуагъэхэми ар «Ти ТекIоныгъ» тIонэу тыфит.

ЗичIыгу фэштыпкъагъэхэр

Хэгъэгъу зэошхом ТекIоныгъэр кызышыдаха-гъэр илгъэс 65-рэ зэрэхъурэр хэдгъэунэфыкIыным ыпэу заом хэлэжыгъэ ветеран купым Адыгэ Рес-публикэм и Президент зIуIкIэгъу адырилагъ. Сурэ-тэу атырахыгъэр тигъэзет иапэрэ нэкIубгъо кьид-гъэхъагъэ.

ЗэкIэми аныбжхэр хэкIотагъэх, анэгухэм рэ-хъатныгъэмрэ Iушыгъэмрэ кьакIэщы. Бгъэхэл-хъэ зэпэлыдыжхэм яклакохэр ращэхых, дахэх. Аш нэмыкIэу бэщ псыгъо цыкIухэр сурэтым бэу кьыридагъэх, ахэр тизэолIхэм непэ ялэпылэгъу-шIух. Пытэу зызтырагъэкIэрэ чIыгури кьафэ-разэу кьятэжы, кызырэхъумагъэм фэшI «ыблышкъ» кьакIегъэуцэ.

Мэфэки мафэм Мыекъуапэ иплощадь гупчэ зылэ тет ветеранхэри, кьарыунчэ хъугъэхэри шытлэгъугъэх. КьафэкIыныгъэми, ТекIоныгъэм и Мафэ цыфхэм ахэтыхэ ашIонгъу. УакIэрыхэу уафэгъушIомэ, ягопэ дэд, агухэр зэхэхъэх...

Заори, нэмыкI хъугъэ-шIагъэхэри нахъ тпэчы-жэ хъужыкыхэ кьэс ахэм уасэу аратырэм, мэхъанэу яIэми ахэхъо. Аш епхыгъ мэфэки парадыр зэпагъэугъагъэми а мафэм цыфыбэ кызырээзэ-хэхъагъагъэр.

Шэжыыр орэмыкIоды

Мэфэки мафэм тыдэкIынэу зыдгъэхъазырызэ сипхъорэлф цыкIум Георгиевскэ лентэр зельэ-гъум кыкIэупчIагъ:

— Мыр сыд шыща, нан?

Хэгъэгъу зэошхом тикъэралыгъо зэрэхэлэжы-гъэр, тицыфхэр бэу аш кызырэшъаукIыгъэхэр апэу кьыфэсIотагъ. Заом хэтыгъэу кьэнэжыгъэхэр зэрэмакIэр, ахэр непэ фэдэ мафэм зэрагъашIохэрэр, ТекIоныгъэр кызырэхдахыгъэм пае узэрафэгъушIон фаер есIуагъэх. Лентэ кIэракIэр ТекIоныгъэм инэ-пэеплэу зэралгытэрэри гурызгъэIуагъ.

— Сэри сэшIэ заор зэрэщыIагъэр, — ошIэ-дэмышIэу илгъэситф нахъ зымыныбжым кьы-Iуагъ. — Тэ тивоспитательницэ зыгорэм тишэ-гъагъ. Аш Анырхъое Хъусенэ чIэт, нэмыщхэм язао. Анырхъуаеп, Андрыхъуай аш ылгъэкъуацIэр. Музеир ары шъуздэщыIагъэр. Хъусенэ нэмыщыбэ ыукIыгъ, ежыри заом хэкIодагъ. Аши, нэмыкI-хэми нэмыщыжхэр тыхэгъэгъу рамыфыжыгъа-гъэмэ, тэри тыщыIэщтыгъэп.

Иштыпкъэу кьысэдэлущтыгъэ пшээшэжыер кьэтэджи кызыгоуцауагъ. Ылэ сэмэгъу кьыIэти ытхъакIумэ нэс дихыгъэгъу щыт. Аш фэдэм сежэ-гъахэп, сигъэтхъауагъ. ЗгъэшIагъоу, арэушIтэу зы-кIишIагъэм ськIэупчIагъ. «Заом хэтхэм джарэу-шIтэу ашы», — кьысиIожыгъ.

Пчэгур жьотыгъэ

Площадым цыфыр изыгъ, чэфыгъэх. ЧыпIэ зэфэшхъафхэм кьашаIорэ оредхэм адырагъаштэу цыфхэм загъэсыштыгъ, кьашгъохэри ахэтыгъэх. Фронтвикхэри ахэолъагъох. Мары изакъоу лыжэ кьогъу цыкIур щыт, бэщым тегъэкIагъ. Iэпылэгъу ищыкIэгъэнкIи мэхъу. «Сыпшыгъ, зысэгъэпсэ-фы, — еIо, — непэ мэфэ дэгъу. Мэфэкиым сынэ-сыжыныр сшIагъэп».

Заом иветеранитIоу аллеем кьырыкIохэрэм сятэ сыгу кьагъэкIыгъ. Мэфэкиым пае сафэгъушIуагъ. Ежхэми ягопагъ. Кьэнагъэр макIэми, зэрэмы-пагъэхэр, абгъэхэр кьэзыгъэхъылырэр орденхэмрэ медальхэмрэ зэрарымыкьэхэрэр нэрылгъэу. «Цыфхэр мамырэу орэпсэухи, тшхыни, тшыгъы-ни дгъотышт» — аIуагъ ахэм.

Адыгеим ирайон зэфэшхъафхэм кьарыкIыгъэ-хэм урамэу Советскэм шхэпIэ зырыз кышчызэ-Iуахыгъагъ. Сирайон (Шэуджэн районыр) кьыкIы-гъэхэри ахэтыгъэх. Адыгэ хэкум инароднэ депу-татхэм я Апэрэ зэфэс зышыкIогъэгъэ унэм чIэт музеем иIофышIэхэр Iанэми, цыфэу аш кьыпэ-тIысхъэхэрэми афэсакых. Даур Ларисэ, Лъэу-стэнджэл Замирэ, Байкьулэ Светланэ Iанэр адыгэ шхынхэмкIэ кьаушъагъ. Щыпс-пIастэр, шэлэмэ-хъалыжыохэр, лы гъэжэгъэ-гъэжъуагъэхэр, кьое гъэгъугъэр — бэ кьагъэхъазырыгъэр.

Агъэшхагъэхэм ылгъэкъуитIу пымытыжэу бзы-лфыгъэ ахэтыгъ. Зыныбжэ хэкIотэгъэ лыжэ

одыр аш кьыгосыгъ, хъохъубжэ кьалэты кьэс ынэпсыхэр фэмыIажэхэу кьехыштыгъэх. Зежэ-жыкыхэм зыгъэшхагъэхэм «тхъашъуегъэпсэу» кьа-раIуагъ. Коляскэм исэу ращэжэжыгъэ бзыль-фыгъэм еж зэриIожырэм фэдэу цыкIоу кьы-Iуагъ: «Мыр аужырэнкIи мэхъу...» ЗэкIэми кьа-гурыIуагъ аш ыгу ихыкIырэр.

Мары джыри зы фронтвик кьыIухъагъ. — Тыдэ сытIысымэ хушIта? — къяупчIыгъ. Кьырагъэблагыи, шьони фырагъэхъуагъ.

— Изэу кыгъахъу, сикIал. Непэ изэу сешшошт. ТигушIуагъуи, тигукIаи непэ зэхэкIухъажыгъэх.

Ветеранэу ахъэIагъэхэм Емщыкьокъо Аскэр-рэ Блэгъожэ Мыхъамодэрэ оредхэр кьафэIуагъэх, агъэчэфыгъэх, Юсуп Тимур ветеранхэми Iанэми алыплъагъ.

Лыгъэ шыпкъэм тызлышщэшт

Мэфэкир зэхэзышхагъэхэми, зезышхагъэхэми шьопсэу яIоныр кьалэжыгъ. Цыф жъугъэхэм агухэр кьалэтыгъэх.

СыхъатитIум слэгъугъэм гугъэри кыгъэгъу-штыгъ. НыбжыкIэхэм лъэпкъ зэхашIэм кьыфагъэ-зэжымэ, сабыйхэм пыим «титанкхэмкIэ» тызэ-ратекIуагъэр ашIэмэ, илгъэситф нахъ зымыныб-жыр нэрышэ-гурышэкIэ ветеранхэм шъхэкIэ-фагъэ зэряпхын фаем нэсыгъэмэ, лIэшIэгъу шхэ-псыр кIодышттэп, тищыIакIи нахышIум фэкIошт.

ШБАУКЪО Аслъангуащ.
Сурэтхэр Iэшынэ Аслъан тырихыгъэх.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

Къыдзыгъэкырэр:
Адыгэ Республикэм
лэпкь ІофхэмкІэ,
ІэкІыб къэралхэм
ашыпсэурэ тилъэп-
къэгъухэм адырІэ
зэпхыныгъэхэмкІэ
ыкІи къэбар жьу-
гъэм иамалхэмкІэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шъхьалэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакциер
зыдэшыІэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хырэ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхъаты-
гъэр:**
Урысые Федерацием
хэутын ІофхэмкІэ,
телерадиокъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэоры-
шлэл, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-
тыхэрэм мышъып-
къагъэу къахафэ-
хэрэмкІэ къэзыт-
хыгъэхэм пшъэдэ-
кІыжъ ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым шылажъэхэ-
рэмрэ яеплъыкІэ
зэтемыфэн ылъэ-
кІышт. Гъэзет-
еджэхэм кыт-
фагъэхырэ тхы-
гъэхэр зэхэты-
хэрэп ыкІи къэ-
зытхыгъэхэм
аІэкІэдгъэхъа-
жыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ІОГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчыагъэр
6156
Индексхэр
52161
52162
Зак. 1515

Хэутыным
узщыкІэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Ошъогур сыдигъуи орэкъаргъо

**КІлэцЫкІуХэм якъэухъумэн и Ду-
нэе мафэ тыпэгъокІызэ, тызыхэлэ-
жъэрэ концертхэр зэфтэхысы-
жъых. Анахъэу къахэдгъэщырэр
мамырныгъэм игъэпытэн зэрэ-
пылхэр ары.**

Мамыр, насып, ошъогу къаргъу. А гушы-
Іэхэр зэхэзыхырэм заом имашІо кІигъэсты-

рэл, лъэпкъхэр зэфигъэблхэрэп. Хэгъэгу зэ-
ошхом ия 65-рэ ильэс фэгъэхыгъэ зэхэхъэ-
хэу Мыекъуапэ шыкІуагъэхэм кІлэцЫкІу
ансамблэхэр къащышъуагъэх, орэдхэр кы-
щалуагъэх.

Ансамблэхэу «Мыекъуапэ инэфылъэ-
хэр», «Казачатэр», «Шпаргалкэр», «Май-
копчанокхэр» Урысыем, ІэкІыб хэгъэгухэм
ащызэлъашІэх. Купхэм япащэхэу Къулэ

Мухъамэд, Наталья Уваровам, Марина Васъ-
кавцовам, Къулэ Амэрбый агъэхъазырырэ
концертхэр шІумрэ дэхагъэмрэ афэгъэхы-
гъэх.

Теуцожь районым къыкІыгъэ кІлэцЫ-
кІуХэр ансамблэ цІэрыІохэм акІырыплъы-
хэзэ, мэфэкІым шыуджыгъэх.

Сурэтхэм арытхэр: **концертхэм ахэлэ-
жъэрэ кІлэцЫкІуХэр.**

ТИКОНЦЕРТХЭР

Славян искусствэм ибайныгъэхэр

**Славян искусствэм фэгъэхыгъэу
«Золотой витязь» зыфилорэ пчы-
хъээзэхэхэр культурэм иІо-
фышІэхэм зэхашъх. Ащ ехылігъэ
концертэу Адыгэ Республикэм и
Къэралыгъо симфоническэ оркест-
рэ иІагъэр филармонием
гъэшІэгъонэу цызэхашъх.**

Музыковедэу Мария Громова ІупкІэу
кыІотагъ урыс композиторхэм яоперэхэм
къахэхыгъэ ариехэу оркестрэм къыригъэІуа-
гъэхэм къэбарэу апылтыр. Лъэпкъ фоль-
клорым епхыгъэ искусствэр бай дэдэу ащ

ылытагъ. Чайковскэм, Глинкэ, Римский-
Корсаковым аусыгъэ произведениехэр пчы-
хъээзэхэхэм шыІугъэх. Краснодар къыкІы-
гъэхэу Наталья Бызеевамерэ Алексей Гри-
горьевымерэ произведениехэр къаІуагъэх.

Симфоническэ оркестрэм идирижерэу,
УФ-м изаслуженнэ артистэу Петр Шаховыр
япащэу нэмыкІ концертхэри зэхашъхытх.

Лъэпкъ искусствэм цІыфхэр зэфешъх.
Къыбдэпсэурэ лъэпкъым итарихъ, икульту-
рэ, ишэн-хабзэхэр дэгъоу пшІэхэ зыхъукІэ,
лытгэныгъэу фэшІырэми хэхъошт.

Сурэтым итыр: **Алексей Григорьевыр
симфоническэ оркестрэм иконцерт хэ-
лажъэ.**

ФУТБОЛ. ЯТІОНЭРЭ КУПЫР

ПшІозыхыырэм уигъэгъозэн елъэкІы

**«Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — «Автодор» Владикав-
каз — 1:3.**

**Жьоныгуаклэм и 20-м Мыекъуапэ цызэлукІагъэх.
Зезышагъэхэр: С. Иванов, Я. Клепов — Ростов-на-
Дону, М. Фролкин — Краснодар.**

**«Зэкъошныгъ»: Шэуджэн, Кузнецов, Зеленский, Юдин,
Таукъэн (Батырбий, 71), Сандаков (Щыко, 78), Балабанов,
Жегулин (Мальцев, 61), Романенко (Панченко, 75), Пав-
лов, Уздэн.**

**Къэлапчъэм Іэгуаор дэзыдзагъэхэр: Павлов — 2, «Зэ-
къошныгъ», Михайлов — 18, Бураев — 64, Клещен-
ко — 80.**

Ауж къинэрэ командэм уде-
шІэныр псынклэгъоп. Ар «Зэ-
къошныгъэм» итренер шъхъа-
Іэу ЗекІогъу Мурат дэгъоу кы-
гурэІо. Тифутболистхэр зэлукІэ-
Іэгъым фигъэхъазырыгъэх, ау
ешІакІэу къагъэлъэгъуагъэм
ыгъэрэзагъэп. Денис Павловым
хъакІэмэ якъэлапчъэ Іэгуаор
ятІонэрэ такыкыым зыдэдзэм,
футболыр зикІасэхэу стадионым
дэхэр ылъэгъушІуагъэх — ти-
футболистхэм пчыагъэм шІэхэу
хагъэхъоштэу бэмэ къащыхъу-
щыгъэми, Іофхэр нэмыкІ шып-
къэу лыкІотагъэх.

ХъакІэхэр бэрэ апэкІэ къи-
лыштыгъэхэп, тиухъумақлохэр
гузэжъогъу чыплэ радзэщыгъэ-
хэуи тлътэрэп. «Зэкъошны-
гъэм» иухъумақлохэмрэ гупчэм

щешІэхэрэмрэ зэрэзгурымыІо-
хэрэм пчыагъэу 1:3-р кытфи-
хыгъэ.

ЫпэкІэ кылыгъэ футболи-
стым узэрэпэуцун фаер «Зэкъош-
ныгъэм» хэтхэм амышІэу тІорэп
шъхъае, зым зыр зэрэщыгугы-
жырэм, Іэгуаом лыбанэхэ зы-
хъукІэ икъоу пхъашагъэ (дысыгъэ
тІорэп) къызэрэзыхамыгъафэ-
рэм къафыхыгъэр ешІэгъур зэ-
раухыгъэм кыгъэлъэгъуагъэ.

КъэлэпчъэІутэу Шэуджэн Бо-
рисэ бгъэмысэ пшІоигъомэ, еплон
бгъотышт, ау хъакІэхэм пэрыо-
хъу афэмыхъуэхуау благау къэ-
лапчъэм къызэрэрагъэкІушты-
гъэхэр къызыдэлъытэкІэ, гупчэм
щешІэгъэ футболистхэми
упчІэ яптын фаеу охъу.

Уздэн Романрэ Денис Павло-

вымрэ «Автодорым» ипытатІэ-
хэр амыгъэсысыгъэхэу тІорэп,
къэлэпчъэІутэу Алан Хаймако-
вым ІофшІэн макІэп иІагъэр.

Пресс-зэлукІэр

«Автодорым» итренер шъхъа-
Іэу Казбек Галоевым къызэри-
Іуагъэу, ешІэгъур рагъэжъэным
ыпэкІэ зэгупшысэщыгъэр зэлукІэ-
Іэгъур зыгорэуштыгъэу зэфэдэу зэ-
раухыштыр ары. «Автодорым»
инасып кыхыи, текІоныгъэр
къыдихыгъэ, зэлукІэгъур кІозэ
футболистэу ешІапІэм къыри-
гъэхъагъэм зыкъагъэшъыпкъэ-
жыгъэ.

«Зэкъошныгъэм» итренер
шъхъаІэу ЗекІогъу Мурат ти-
командэ кІэу зэрэзэхашагъэм
фэшІ футболист ныбжыкІэмэ
джыри зыкызыІауахын зэрамы-
лъэкІыгъэр кыхыгъэшъыгъэ. Ти-
къэлапчъэ къыдадзэгъэ Іэгуао-
хэр ухъумақломэ ямызакъоу,
зэкІэ футболистмэ ялажъэу кы-
Іуагъэ.

**Купым хэтхэр зэрешІагъэ-
хэр: «Черноморец» — «Ан-
гушт» — 4:0, «Митос» —
«Дагдизель» — 2:2, «Кавказ-
трансгаз» — «Батайск» —**

**1:0, «Торпедо» — «Энергия»
— 1:0, «Краснодар-2000» —
«Динамо» — 0:0, «Мэщы-
кыу» — «Таганрог» — 1:0,
«Беслан» — СКА — 2:0.**

Зэтэгъапшъэх

Жьоныгуаклэм и 20-м ехъу-
лэу командэхэр чыплэу зыдэ-
щытхэрэмэ очко пчыагъэу яІэмрэ

1. «Торпедо» — 19
2. «Черноморец» — 18
3. «Астрахань» — 14
4. «Энергия» — 14
5. «Мэщыкыу» — 13
6. «Дагдизель» — 11
7. «Зэкъошныгъ» — 10
8. «Кавказтрансгаз» — 9
9. «Митос» — 8
10. «Беслан» — 7
11. «Автодор» — 7
12. «Краснодар» — 7
13. «Краснодар-2000» — 6
14. «Батайск» — 5
15. «Динамо» — 5
16. СКА — 4
17. «Ангушт» — 3
18. «Таганрог» — 1.

«Зэкъошныгъэр» жьоны-
гуаклэм и 26-м Астрахань ше-
шІэшт.

НэкІубгъом итхэр зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбий.